

Camelia Popa

Regina nebunilor

Carla Samson

— Hei, iubire! Mai poți trăi fără mine?

Mă întreb pentru o clipă cine-i porno-vocea graseiată care mă agață din somn, în mohorâta dimineată de joi a sfârșitului de octombrie. Mă uit la număr și fac asocierea între el, voce și femeie. E Carla, o colegă de facultate de-a soției mele. N-am mai văzut-o de vreo două decenii, dar știu că a ajuns o psihiatră celebră. Cu câteva zile în urmă, soția mea, Beatrice, chirurg oftalmolog, a sunat-o de pe telefonul meu ca să-o invite la un congres medical. Mi-a folosit telefonul fiindcă al ei era descărcat. Îi mormăi un răspuns:

— Da, încă mai trăiesc, Carla!

Îmi înăbuș un căscat plăcădit, gândindu-mă că aş fi avut încă o oră bună de somn dacă n-ar fi sunat telefonul. Sunt gripat, acasă.

— Iubire, tu chiar mă mai ții minte! strigă bucurioasă. Acum mă cheamă Carla Samson, m-am căsătorit cu Lorenzo Samson.

— Oh, desigur! îi răspund trezit de-a binelea de un frison plăcut la amintirea povestilor picante cu domnișoara Carla, din vremea studenției.

— Lubire...

— Ce-i?

— Soția ta e acasă?

— Nu-i! A plecat la spital, are o operație. Dar Lorenzo e acasă? Încerc să fac o glumă.

— Acest telefon nu este o glumă, domnule Alfred Wagner!

Râd înfundat, în timp ce ea continuă să vorbească.

— Știi cât sufăr, iubire?

— Nu știu! Te pot ajuta cu ceva, Carla? M-ai sunat în calitate de prietenă veche sau în calitate de medic psihiatru care apelează un comisar de poliție? Ai vreo problemă cu legea? Ai făcut ceva rău? Sau domnul Samson o fi făcut ceva rău?!

— Lubire, nu mă ironiza! N-am făcut niciun rău. Am făcut numai bine! Singura mea problemă și totodată motivul pentru care te-am sunat e că sunt cumplit de nefericită. Mi-e rău aproape fizic de atâtă nefericire. De-asta îți-am salvat numărul de telefon în agenda, fiindcă mi-e rău și am mare nevoie de tine, nu pentru că ești tu mare comisar de poliție.

Nu înțeleg ce legătură am cu suferința ei și cum i-aș putea-o alunga, dar amintindu-mi de valurile agitate ale tinereții Carlei sunt gata să-o ascult.

— Lubire, viața mea e un coșmar. M-am căzut cu Lorenzo, un sclerozat. I-am dăruit cinci copii, iar el nu-și poate ține promisiunile pe care mi le-a făcut înainte de a-l lua de bărbat, sunt disperată. Mai mult, mă terorizează și o nebună, șefa mea. O psihopată, ex-secretar de stat în Ministerul Sănătății, care mi-a fost profesoară. Ea conduce Spitalul de Psihiatrie nr. 14, în care lucrez. Își bate joc de mine odios, îmi cere

rapoarte peste rapoarte, deși am ajuns și eu, între timp, profesoară la Medicină, deci sunt la fel ca ea! Pe de altă parte, simt că acasă totul se prăbușește, lui Lorenzo nu îmi se mai scoală și nimenei nu mă apără...

Cred că femeia și-a greșit destinatarul confesiunilor. Sunt uimite că, după două decenii, îmi aruncă atâtea amănunte intime despre ea. Mă gândesc că o fi Carla Samson mare psihiatră, dar are ea însăși nevoie de un psihiatru bun. Or eu nu sunt psihiatru, ci polițist judiciar. Comisar al Serviciului de Investigații Criminoale din Poliția Capitalei.

— Cu ce te pot ajuta, Carla? Doamnă doctor, cu ce vă pot ajuta?

Răsuflă greu în telefon, parcă gâfâie... Sau bea apă?! Aștept să se termine gâlgâiala. În cele din urmă îmi răspunde, cu vocea ei ușor răgușită:

— Doamnă doctor, îmi spui doamnă doctor... Te îndepărtezi deci, fugi. Dar nu trebuie să fugi... Vreau doar să mă țină cineva în brațe și să-mi spună ceva frumos, iar tu te retragi, aşa cum fac toți de la o vreme, fug de mine ca de o ciumă. Te implor, Alfred, spune-mi ceva frumos...

— Vorbim mai încolo, Carla, trebuie să închid! mă precipit, ușor speriat de ea.

Întrerup con vorbirea, apoi mă surprind strâmbându-mă ca un nebun în oglinda din baie. Carla asta a fost dintotdeauna mai excentrică, dar în același timp foarte ofertantă sexual. O să țin minte toată viața mea ziua în care am primit telefonul ei: 26 octombrie 2017.

Spitalul nr. 14

Spitalul de Psihiatrie nr. 14 funcționează pe un câmp dezgolit de lângă București. Vizavi de el se află o cofetărie mare, de unde bolnavii cumpără prăjituri. Cei care merg la cofetărie, cu aprobarea medicilor, au la mâini brățări roz. Pentru a primi brățara roz, bolnavul trebuie să nu fie confuz,dezorientat sau agresiv.

Dr. Nasser Taysir Jalal-ud-din Muhammad, în-drumătorul practicii studenților mediciniști, conduce prin curtea spitalului un grup de tineri în halate albe. Le prezintă pavilioanele, după care intră cu ei într-un amfiteatră.

— Faceți-vă comozi! După aceea, vă răspund la întrebări.

Se foiesc, își ocupă locurile. Prima întrebare a unui student:

— Domnule doctor, acest spital e un mamut, cu o suprafață de aeroport internațional. Câtii pacienți poate găzdui?

— E mare, dar nu cel mai mare din România, există spitale pe hectare întregi. La noi pot fi internați 2 000 de bolnavi, paturile sunt distribuite egal între pavilioane.

— Au fost ocupate vreodată paturile astea? Mi se par multe, spitalele în care am fost aveau mai puține, revine studentul.

— Funcționăm sub capacitate. E, într-adevăr, un spital supradimensionat, construit de Ceaușescu pentru a-i liniști pe anticomuniști. Când erau disidenții aici, ni se ocupau paturile. Acum însă, abia umplem 800. E concurență între șefii de pavilioane, au indicatori de internări.

— De unde știți ce făcea dictatorul nostru? După nume, nu sunteți român... și apoi, aveți doar cu 5–6 ani mai mult decât noi, care n-am trăit sub Ceaușescu. Ori sunteți noul Arafat?¹ Îl întrebă ironic o studentă.

— Am citit mult, domnișoară, despre anatemele psihiatriei românești, despre dunga roșie din buletine, despre stigmatizarea bolnavilor mintali care, din păcate, continuă. Chiar colegii mei — și viitorii colegi ai celor care veți deveni psihiatri — se jignesc folosind apelative care ţin de bolile mintale, cum ar fi *bă, maniacule* sau *fă, psihotico*. Să fiți altfel! Să nu vă jigniți, să nu faceți abuzuri și să vă iubiți pacienții, punându-vă în locul lor. Nu sunt clona dr. Arafat, deși ne-am născut amândoi în Siria. Mă cheamă Nasser Taysir Jalal-ud-din Muhammad! Dar dr. Arafat mi-a dovedit că se poate, m-am gândit la el când mi-a fost greu. Însă greul a trecut. Profesorul Andersson, al cărui asistent sunt, și cadrele medii m-au susținut.

— La ce v-a ajutat susținerea asistentelor și a brancardierilor?! e curioasă altă Tânără.

¹ Raed Arafat, medic român de origine palestiniană, născut în Siria, este părintele Serviciului Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare (SMURD). A fost decorat de președinții României.

— A fost o susținere omenească. Dacă la început credeau că sunt terorist, că mânânc femei sau că am patru neveste, după un timp nu s-au mai temut. M-am purtat frumos, nu i-am jignit. Cristina, unica mea soție, e din Pașcani, medic dermatolog. N-am mâncat-o în patru ani! Nu sunt terorist, ci urăsc fundamentalismul. Sora mea, Zuleika, s-a sinucis după ce a fost violată de niște dementi. Văzându-mă cum sunt, oamenii s-au apropiat de mine. Mă alintă, îmi zic Naseruț, îmi dau sarmale și plăcinte.

— Sarmalele conțin porc, doctore, și sunteți musulman! intervine studenta ironică.

— Sunt un musulman moderat, domnișoară. Mânânc sarmale cu porc. Alte întrebări?

Studentii râd. Mulți se gândesc să plece după absolvire în vestul Europei, aşa cum au făcut 30 000 de medici în ultimii 15 ani. În psihiatrie e greu să reușești, trebuie să cunoști la nivel de subtilitate limba noii țări, fiindcă psihicul, cu stările lui, erupe prin cuvinte. Un Tânăr roșcat din stânga amfiteatrului întrerupe chicotitul:

— Doctore, fiți onest: folosiți mijloace de tortură aici? Cămăși de forță, șocuri electrice, medicamente experimentale?

— Vă arăt imediat atelierul de croitorie, unde se fac cămășile. Folosim, pe lângă cămăși, și medicamente, sunt sute de studii experimentale în spital. România n-are o etică a cercetării pe subiecți umani. În timp ce vestul Europei a interzis studiile pe pacienții psihiatrici, aici încă se mai poate. Altă întrebare, vă rog!

— Șocurile electrice, spuneți-ne de ele, suntem curioși...

— Șocurile nu se folosesc doar la noi sau la africani, ci peste tot în lume. Și americanii, elvețienii sau chinezii apelează la ele.

Se aud râsete. Liderul unui grup de studenți are gura până la urechi.

— Spuneți-mi de ce râdeți, colega? Spuneți cu voce tare, să auzim și noi...

— În SUA chiar sunt omorâți nebunii prin șocuri electrice. Bine că la noi pedeapsa cu moartea a dispărut. Oricum, dr. Nasser, americanii omorâți prin electroșocuri sunt niște dementi, nu?! Parcă din SUA ne vine și nosografia² psihiatrică...

— Domnule student, aici nu există riscul de a fi omorâți pacienții, curențul are intensitate mică. Apoi, nu tuturor li se fac șocuri, ci doar celor foarte agitați sau celor cu rezistență la medicamente. Șocurile șterg amintirile rele ale depresivilor, au puține efecte secundare și costuri mici, am citit recent și în *Nature*. Vi le recomand, extrag repede pacienții din gândurile sinucigașe și le reduc agresivitatea.

— Totuși, există medicamente care pot fi folosite..., se aud câteva voci.

— Medicamentele care se adreseză creierului sunt de zece ori mai multe decât cele care se adreseză tuturor celorlalte organe ale corpului. Creierul e o mare necunoscută, substanțele acționează asupra lui prin încercare și eroare. De aceea există atâtea medicamente și se fac atâtea studii clinice — nu știm cum funcționează creierul. Ca să înțelegeți: psihicul omului, ca funcție a creierului, nu-i un organ pe care-l putem opera. Degeaba au operat unii creierul, amintiți-vă de celebrele lobotomii, n-au reușit să repare și psihicul. Iar despre șocuri v-am zis: când n-avem ceva să liniștească psihicul, recurgem la șocuri. Vă rog, încă două întrebări!

² Descriere științifică a bolilor.

— Ce boli au pacienții internați? Este adevărat că diavolul ne trimite bolile psihice? întreabă o studentă grecoaică.

— Dostoievski spunea „dacă vrei să cunoști o țară, cunoaște-i pușcările“. Vă spun altceva: dacă vrei să cunoști țara, cunoaște-i spitalele de nebuni. Noi internăm pacienții pe care ni-i trimite societatea, cu visele lor nimicite, cu sărăcia lor. Depresivii și nevroticii sunt mai mulți decât schizofrenicii, la care boala are o componentă genetică importantă. Nu există boli ale diavolului, deși preoții ne trimit pacienți îndrăciți, pe care nu-i pot vindeca prin exorcizare.

Sala râde. Exorcizarea e frecventă în România, iar mulți din cei internați la psihiatrie au deliruri religioase, se cred Dumnezei sau trimișii Tatălui pe pământ.

— Doctore, dacă ați conduce spitalul, ce ați face pentru el? e curios un ochelarist.

— L-aș mări, după care l-aș transforma în unitate medico-socială. I-am ajuta astfel pe homlesi, pe alcoolici și pe drogați, pe defavorizații sortii în general, care n-ar mai comite infracțiuni sau nu și-ar mai curma viața.

— Ceilalți pacienți unde se vor trata, dacă aici vor fi primiți doar marginalii social?

— Oamenii cu bani nu vin la noi decât aduși cu forță, ei fac psihoterapie și primesc rețete în privat... Sigur că aș păstra un pavilion-două și pentru astfel de urgențe. Și aș mai face un lucru: le-aș da posibilitatea medicilor să aleagă — ori să rămână angajați la noi, ori să funcționeze la privat. Să mergem acum la atelierul de croitorie!

Nic Pascarelli

Profesorul Nic Pascarelli e un ins trecut de jumătatea vieții. Puțin adus de spate, ușor crăcănat. Are nasul lung, iar ochii îi seamănă cu două coropișnițe prinse în spatele ochelarilor de hipermetrop cu multe dioptrii.

A avut de copil probleme cu vederea. Mușchi slabii, uitătură crucișă. Oftalmologul a asigurat-o pe mama lui că băiatului îi va trece cu vîrstă, dar nu i-a trecut. Își amintește cu neplăcere că la școală era ținta batjocurii elevilor. Îl strigau „aragaz cu patru ochi“, îi răsturnau conținutul ghiozdanului în coșul de gunoi, îi lipeau guma de mestecat în părul creț sau între foile caietelor de teme. Nu era singurul în suferință din acea școală de oligofreni. Mai avea în clasă o fetiță, Jeni, tot ochelaristă, cu bube pe față. Diavolii îi făceau și ei zile amare. Nic își accepta ploaia de pumni cu resemnare, își ștergea scuipații de pe obrajii, își aduna caietele aruncate și înghețea mustrările profesorilor pentru temele nefăcute — în pauze, diavolii îi le rupeau.

Din cauza umilințelor, în sufletul lui a înflorit un trandafir de ură, cu spini lungi și ascuțiti. Această ură i-a marcat devenirea, a hotărât de mic ce va face în viață: